

ניר דישון לשכת התכנון מחוז דרום

תאריך

הנדון: שיקום מחצבת צאלים 651-0606624 שטחים מוגנים

שלום רב,

להלן התייחסות לנושא שטחים מוגנים אשר התכנית חלה בהם:

1. סעיף 4.1.1.1 להוראות תמ"א 1 – התכנית נמצאת בתוך תא שטח 401A בתכנית 491/02/7 שמורת פארק הלס, המיועד לשיקום על בסיס תכנית שיקום מפורטת. (התכנית אשר בנדון)

2. סעיף 6.11 בהוראות תכנית פארק הלס מגדיר כי השיקום יהיה בשיתוף הקרן לשיקום מחצבות, רט"ג, קק"ל רשות ניקוז והמועצה האזורית הרלוונטית (אשכול).

א. התכנית אשר בנידון מקודמת על ידי הקרן לשיקום מחצבות.

ב. התכנית מוגשת על ידי המועצה האזורית אשכול. נספח החלטת מליאת המועצה להגשת התכנית מופיע

בצרופות לתכנית במבא"ת, בהמשך לדרישת היועץ המשפטי של הוועדה המחוזית דרום.

ג. התכנית מתואמת עם רשות הטבע והגנים ועם רשות הניקוז שקמה בשור ועם קק"ל. מסמך בחתימת יו"ר

רשות הניקוז ד"ר נחמיה שחף ובחתימת מנהל מרחב דרום ברשות הטבע והגנים גלעד גבאי, היווה את הבסיס לפעילות התכנון ולהגשת תכנית זו. מסמך זה נמצא בצרופות לתכנית במבא"ת.

3. בצמידות דופן לתא שטח 401A ובתחום ערוץ נחל הבשור נמצא מכון טיהור השפכים של קיבוץ צאלים,

אשר הפעילות בו הסתיימה זה מכבר. תכנית פארק הלס (491/02/7), החריגה את שטח מכון טיהור

השפכים מתחומה, הואיל ושטח זה רשום בשטחי משבצת הקיבוץ והופעל בעת קידומה ואישורה של תכנית שמורת פארק הלס.

4. הרגישות האקולוגית של שטח התכנית אשר בנידון הוגדרה בתכנית האב לשיקום ולפיתוח נחל הבשור

כנמוכה, האחרונה מבין כל רמות הרגישות: "בתי גידול בתחום רצועת החיץ המופרים באופן משמעותי על

ידי האדם, וכן אזורים באגן הניקוז של הנחל, הנמצאים מחוץ לרצועת החיץ ואשר כוללים בתי גידול יובשניים שאין בהם ערכי טבע ונוף ייחודיים."

5. הערכיות הנופית של שטח המחצבה ומכון טיהור השפכים של קיבוץ צאלים, לאחר תום הפעילות בו, הינה

נמוכה. הנושא מפורט ומודגש בנספח הנופי סביבתי שהוגש במסגרת מסמכי התכנית שבנידון.

6. המחצבה ובריכות מכון טיהור השפכים הצמודות אליה מהוים מפגע סביבתי וחזותי.

7. התכנית אשר בנידון מבקשת לכרוך את שיקום שניהם, להסדיר את ניקוז השטח ולהשיב את ערוץ נחל הבשור לתוואי הישן שלו.

8. הואיל ומדובר בשטח שמורת טבע ובערוץ נחל אשר לו חשיבות אקולוגית גבוהה, תכנית השיקום התמקדה

בפינוי 2 ערימות תפל גדולות שנותרו בערוץ הנחל, חומר שנערם במהלך פעולות הכריה. יתרה מכך, סוכם

עם רשות הטבע והגנים שעבודות השיקום תהיינה מציר ערוץ הנחל ולעבר הגדה הדרומית בלבד. השטח

בן-שדה

תכנון מקום בנוף

אשר נמצא מציר הנחל וצפונה אינו נמצא בתחום התכנית והיא מתייחסת אליו כאל שטח אל-געת.

9. מגישת התכנית, המועצה האזורית אשכול מבקשת לשמור את ערימת התפל הגבוהה והמזרחית מבין השתיים, כעמדת תצפית נופית על נחל הבשור ועל שמורת פארק הלס.

10. מחישוב נפח ערימת התפל השניה שנוותרו בערוץ ביחס לשטח המחצבה ובריכות מכוון טיהור השפכים הישן, עולה כי כמות זו עשויה להספיק לשכבה שעוביה כמטר אחד בכל שטח התכנית.

11. במסגרת הליך תכנוני ממושך שבוצע בקרן לשיקום מחצבות, הועדפה חלופה שבה מירב החומר יפונה מערוץ הנחל וישמש לכיסוי והעלמת בריכות הטיהור השפכים של קיבוץ צאלים.

12. במסגרת תיאום מסמכי התכנית מול רשות מקרקעי ישראל, הסכים קיבוץ צאלים לגריעת שטח מכוון טיהור השפכים הנמצא בערוץ נחל הבשור, ממשבצת הקיבוץ ולא העלה דרישה לקבלת שטחים חלופיים תמורתו.

13. יודגש, כי השטח התחום בין ערוץ נחל הבשור לבין כביש 222 כלול בשטחי המשבצת של הקיבוץ ומעובר במטעים ובגידולי שדה.

14. לקיבוץ צאלים ישנו מתקן שאיבה של מים מאופק החלוקים בערוץ הנחל (נקז צאלים), הנמצא בסמיכות לתחום השיקום. הנקז משמש לשאיבת מים לאחר שטפונות בערוץ הנחל ומילוי מאגר הממוקם מדרום למחנה הקיבוץ לשם השקיית שטחי החקלאות.

15. עבודות השיקום כוללות פינוי עפר מערוץ נחל הבשור ועלולות להותיר את משאבת הנקז באמצע הערוץ ללא אפשרות מתן תחזוקה והגנה עליה. במהלך גיבוש תכנית השיקום סוכם בין רשות הטבע והגנים לבין רשות הניקוז שקמה בשור ולבין קיבוץ צאלים, שמשאבת הנקז תועתק לגדת הנחל ויותקן צינור עיוור בין הנקז לבינה, אשר יאפשר את המשך השאיבה. המשך פעילות הנקז ומילוי מאגר צאלים במי שטפונות, הינו נדבך הכרחי במכלול אספקת המים להשקיה של גידולי חקלאות של הקיבוץ.

16. ממזרח לתחום התכנית ישנו שטח אש מסומן של בסיס צאלים, החל על ערוץ הנחל ועל שטח פארק הלס.

17. ממערב לשטח התכנית המוצעת ישנן מספר תשתיות ארציות:

א. דרך 234 וגשר על נחל הבשור לפי תכנית ד/18/302/02/7, אשר בצמוד אליה עובר צינור גז.

ב. קו אספקת מים ראשי של מקורות החוצה את ערוץ נחל הבשור (קו המים המערבי לנגב).

18. מהאמור לעיל עולה כי התכנית המוצעת נמצאת בשטח שמורת טבע פארק הלס, תחומה ממזרח בשטח אש, מדרום בשטחי חקלאות של קיבוץ צאלים וממערב בתשתיות ארציות. על מנת למנוע פגיעה ישירה או עקיפה כתוצאה מעבודות השיקום, הוגבלו העבודות לתחום המחצבה ובריכות מכוון הטיהור השפכים של קיבוץ צאלים.

19. בסמוך לקיבוץ צאלים נפגשות שתי דרכים המשמשות לקליטת קהל ולתיירות בשטח:

א. "דרך הבשור" העוברת לאורך הגדה הדרום-מערבית של נחל הבשור מצומת הדרכים 222/234, דרך פארק אשכול והלאה צפונה.

ב. "דרך השדות" המחברת בין קיבוץ צאלים לבין פתחת רפיח (תלמי יוסף ופרי גן) העוברת לאורך התוואי הישן של קו המים לנגב המערבי.

ג. במעלה נחל הבשור מסומנת "דרך הבשמים" אשר אינה פתוחה בשלב זה הואיל והיא עוברת בשטח אש.

בן-שדה

תכנון מקום בנוף

20. בין קיבוץ צאלים לבין פארק אשכול, אין אתר קליטת קהל מוסדר. ישנם מתקנים בשטח כדוגמת מגדל תצפית שהוקם על ידי קק"ל, גשר החבלים, גשר הצינורות ותצפיות לצד מאגרים שהוקמו על ידי רשות הניקוז. אף אחד מאתרים אלו אינו מותאם ואינו מוסדר סטטוטורית לקליטת קהל. התכנית מציעה לאחר שיקום המט"ש, להקים בתחומו מבואה לקליטת קהל ולהכוונתו לפעילות בשטח, באמצעות מידע והדרכה.

התכנית מציעה בינוי בהיקף מצומצם הכולל 75 מ"ר לשימוש עיקרי + 25 מ"ר לשירותים וכן בניה של מצללות (פרגולות) בשטח של 500 מ"ר עבור קליטת והדרכת קהל, דוגמת מבואות קיימות בשמורות טבע ובגנים לאומיים.

21. סעיף 3.1 להוראות תמ"א 1 – נספח נופי סביבתי לתכנית זו פרט את הערכיות והרגישות האקולוגית של שטח התכנית וסביבתה וכן את הערכיות הנופית שלה. המחצבה ומכון טיהור השפכים במצבם הנוכחי מסייעים להתפרצות מינים פולשים ולפגיעה במרקם האקולוגי של השטח. התכנית באה לסייע בהסדרת השטח והעלאת ערכיותו האקולוגית והנופית.

22. סעיף 4.2.1 – התכנית מבקשת להקים מבואה לקליטת קהל במאפיינים הרשומים בסעיף 20 לעיל,

התואמים בדיוק למוגדר בסעיף 4.2.1 להוראות תמ"א 1:

א. תצפית נוף מאזורי השיקום, על נחל הבשור ועל פארק הלס.

ב. שבילים ומתקנים לקליטת קהל לרבות הנגשה.

ג. בינוי בהיקף מצומצם למטרות מידע, הכוונה, תפעול, מתן עזרה ראשונה, מזנון ושירותי טכני לרוכבי אופניים.

ד. סככות צל, שטח חניה ושירותים ציבוריים.

23. כלל הגופים אליהם הועברו מסמכי התכנית להתייחסות, מברכים על שיקום השטח והפיכתו למרכז קליטה

לקהל המטיילים בטבע ובסביבה. מגישת התכנית מבקשת לקדם את התירות בשטחי המועצה ורואה בתכנית השיקום ובהקמת המבואה נדבך חשוב במשימה זו.

24. הנספח הנופי סביבתי שהוכן לתכנית זו מציין את החשיבות ההיסטורית, המורשת וההתיישבות בנגב אשר

הינן חלק בלתי נפרד מהשטח. לא ניתן לצמצם את הדיון להיבטים האקולוגיים ולהתעלם מכל השכבות הנוספות המופיעות כעת בשטח.

25. לאור כל האמור לעיל, ובברכת כל גורמי הסביבה מתבקשת הועדה המחוזית לקדם ולאשר את התכנית.

בברכה, אדר' איתמר בן-שדה